

Kitaaba Daani'eel - Lakkoofsa Dhibba Tokkoo fi Sagaltama Torba

Mul'ata Raajii: Walitti Qabamuu Lammaffaa Kiristoosii fi Gahee Islaamii Seenaa Mul'ata Keessatti Bara Dhumaatti Qabu

Jeff Pippenger
2024-04-29

Amma yeroo ammaatti akka beeknutti, taateewwan torban sagaleewwan guguddoo sanaan bakka bu'an keessaa tokko hojii Kiristoos yeroo lammaffaaf saba Isaa walitti qabuu dha; hojii kanais Inni Adoolessa, 2023 keessa jalqabe. Seenaa Millerite akka ibsutti, hojii kun ergaa sanaaf duubbee waraana Islaamaa ta'een raawwatama.

Ergaanichi mul'ata Yesuus Kiristoos ti; innis yeroo qorannoon cufamuuf jedhu duratti banama; garuu ergaan sun ergaa wayyoo sadaffaa tiin baatama (haala ergaa sanaa keessatti kaa'ama). Yeroo Gooftaan harka Isaa yeroo lammaffaaf bara 1849 keessatti diriirsaa ture sanauma keessatti, Obboleettii Waayit sochii saboota aarii qaban sana irratti ibsa kennitee turte; kunis fakkeenya Islaamaa dha.

“Waxabajjii 16, 1848, Gooftaan waa'ee raafamuu humnoota samii ila argisiise. Yommuu Gooftaan mallattoowwan Maatewos, Maarqos, fi Luqaas keessatti galmeeffaman kennuudhaan 'samii' jedhe, samii jechuun isaa ture; yommuu 'lafa' jedhes lafa jechuun isaa ture, ani arge. Humnoonni samii aduu, ji'a, fi urjiiwwan dha. Isaan samii keessatti bulchu. Humnoonni lafaa immoo warra lafa irratti bulchan dha. Humnoonni samii sagalee Waaqayyootiin ni raafamu. Achiis aduun, ji'ii, fi urjiileen iddoo isaanii keessaa ni sochoosu. Isaan hin badhan; garuu sagalee Waaqayyootiin ni raafamu.

“Duumni guguddaa dukkanaa'oon ulfaato ta'an ol ka'anii walitti bu'an. Haalli qilleensaa addaan citee deebi'ee garagale; achiis iddoo banaa keessa Oriyoon keessatti ol ilaaluun nuu danda'ame; achiis irraas sagaleen Waaqayyoo dhufe. Magaalaan Qulqulluun iddoo banaa sanaan ni bu'iti. Ani humnoonni lafaa yeroo ammaa kana akka raafamanii fi taateewwan tartiibaan akka dhufan nan arge. Waraanni, oduun waraanaa, billaan, beelli, fi dhukkubni daddarbaa dura humnoota lafaa ni raafu; ergasii sagaleen Waaqayyoo aduu, ji'a, fi urjoota, akkasumas lafa kana illee ni raafa. Ani raafamuun humnoota Awurooppaa keessa jiru, akkuma namoonni tokko tokko barsiisanitti, raafamuu humnoota samii miti; inni garuu raafamuu saboota aarii guutamaniiti.” Early Writings, 41.

Seenaa-beektonni wanta bara 1848tti saboota Awurooppaa raasaa ture hojii waraana Islaamaa akka ture mirkaneessu; raajii keessatti isaan humna saboota aarsu jechuun fakkeeffamanii jiru. Dhugaa-baatuu isa jalqabaa keessatti Gooftaan harka Isaa yeroo lammaffaaf seenaa bara 1840 irraa hanga 1844tti diriirseen, ergaan Iyya Giddugaleessaa walga'ii kaampii Exeter ga'e. Achiis kaasee hanga Onkoloolessa 22, 1844tti ergaan sun akkuma dalgaa galaanaa qarqara bahaa Ameerikaa Yunaayitid Isteetis guutuu irra facaa'e. Sochiin sun seensa injifannoo Kiristoos gara Yerusaalemitti

ta'een fakkeeffamee ture; Kiristoosin gara Yerusaaemitti kan baate immoo harree ture.

Ergaan iyyannaa Halkan Giddugaleessaa ergaa raajii guutuu Mul'ata Yesuus Kiristoos ni bakka bu'a; garuu Mul'anni sun haala Islaama wayyaa sadaffaa kan saboota aarsu keessatti kaa'ameera, sababiin isaas ergaa Mul'ata Yesuus Kiristoos ta'e kan baatu Islaama dha. Yesuus Leenca gosa Yihudaa ti; Innis ergaa "harree" jedhamee waamamu sanitti hidhamuudhaan walitti hidhameera.

Yihudaa, ati obbolloonni kee si jajatu; harki kee morma diinota keetii irra ta'a; ilmaan abbaa keetii fuula kee duratti sagadu. Yihudaan ilmoo leencaa ti; ilma koo, ati booji'amicha irraa ol baateerta; inni gad jedhee ciise, akka leencaa fi akka leenca dulloomee; eenyutu isa kaasa? Uleen mootummaa Yihudaa irraa hin fagaatu, seera baafataanis miila isaa gidduudhaa hin buqqaatu, hamma Shiiloon dhufutti; saboonni walitti qabamuunis isaaf ta'a. Inni ilmoo harree isaa wayinii irratti hidhata, ilmoo harree dhalaa isaas wayinii filatamaa irratti hidhata; uffata isaa wayinii keessatti dhiqata, uffata isaas dhiiga wayinii keessatti miica. Ijji isaa wayiniin diimata, ilkaan isaas aannanin adii ta'a. Uumama 49:8–12.

"namoonni walitti qabamuun" karaa Yihudaa tiin raawwatama. Kiristoos, akkuma Yihudaa, "Muka Wayinii" dha; "muki wayinii filatamaanis" "ilmoo harree"tti hidhameera. "Uffanni" Isaa "wayiniidhaan" dhiqama; innis "dhiiga muka wayinii" ture. Kiristoos dhiiga Isaa dhangalaasuu Gethesemaanee keessatti jalqabe, yeroo Inni dhiiga dhangalaasuun dhidhiite; Gethesemaaneenis hiikni isaa "iddoo ejersa cuunfamu" jechuudha. Gethesemaanee irraa jalqabee hamma fannootiitti Inni dhiiga Isaa qaalii dhangalaasaa ture, namoota hundumaa gara Ofii Isaatti walitti qabachuuf.

Amma murtiin biyya lafaa kanaa amma ta'a; amma ilmi mootummaa biyya lafaa kanaas gad in gatama. Anis, yoo ani lafa irraa ol kaafame, nama hundumaa gara koo nan harkisa. Inni kana du'a akkamiin akka du'u agarsiisuudhaaf jedhe. Yohaannis 12:31–33.

Hojiin Kiristoos namoota hundumaa gara ofii isaatti harkisuu isaa hojii sadarkaa lama qabuudha; inni dura "warra Israa'el keessaa ari'aman" walitti qaba; achiis isaan akka alaabaa ta'aniitti fayyadamee hoolota isaa kan biraa harkisa.

Ani tikse mochaa dha; ani hoolota koo beeka, isaanis na beeku. Akkuma Abbaan na beeku, anis akkasuma Abbaa beeka; lubbuu koos hoolotaaf nan kenne. Hoolonni biraas ana bira jiru; isaan bakkuma kana keessaa miti; isaanis akkasuma fiduun naaf ta'a, sagalee koos ni dhaga'u; achittis karra tokkicha, tikseenis tokko ta'a. Yohaannis 10:14–16.

Namoonni kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur sun "hoolota" Isa beekan dha. "Hoolonni biroon" immoo tuuta Isaa kan yeroo mallattoon ol-kaafamu arganii fi dhaga'anii Baabilon keessaa ba'an dha. Inni mallattoo Isaa, isa hoolota Isaa ta'e, ol kaasuudhaaf dura, jalqabatti yeroo lammaffaaf isaan walitti qaba. Sararri seenaa qulqulluu sun Daani'el boqonnaa kudha tokko keeeyyata kudha sadii irraa hamma kudha shaniitti wajjin wal simata; kanaafis seenaa dhokataa keeeyyata afurtamaa wajjin wal sima. Innis sarara gaanfa Pirootestaantii dhugaa, kan seenaa gaanfa Pirootestaantii gantuu, gaanfa Rippabilikaanii gantuu, fi dhufaatii sagaagaltuu Xiirros keessatti adeemu, seera Dilbataa keeeyyata afurtama tokkoo dura xiqqoo ta'e agarsiisa. Sararri gaanfa Pirootestaantii dhugaa seenaa sana qofa utuu hin ta'in, ergaa namoonni kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur itti chaappaa godhaman illee ni bakka bu'a.

“Warri Israa’el” sarara “waldaa qoosotaa” jedhamee Ermiyaasiin waamamuun kan faallessu dha; yookaan immoo akkuma Yohannis Mul’ata boqonnaa lamaffaa fi sadaffaa keessatti, bakka waldoonni Simiirinaa fi Filadelfiyaa itti dubbifamanitti, “mana sagadaa Seexanaa” jedhee isaanii ibsutti. Warri Filadelfiyaa “kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur” kan Mul’ata boqonnaa torba keessatti ibsamani dha; Simiirinaan immoo “tuuta guddaa” kan boqonnaa sanaa ti; isaanis lakkaa’amuu hin danda’an. Gareewwan furamtootaa lamaan bara dhumaa keessa jiran warra soban, warra mana sagadaa Seexanaa keessa jiran, akkasumas sababii “Yihudoota” ofiin jedhaniif akka saba Waaqayyoo ta’an dubbatan wajjin falmii keessa jiru.

Sararri gaafa isaanii darban keessatti, sararri gaanfa Pirootestaantii dhugaa wal mormii isaan gidduu jiru fi sabni kakuu duraanii yeroo sana bira darbamuu isaanii gidduu jiru of keessaa qaba. Seenaa walfakkaataa kana keessatti amanamoonnis sarara Pirootestaantizimii gantummaa fi Kaatoolikizimii wajjin wal mormii keessa jiru. Qaamoleen amantii sadan sun, sadarkaa xixiqqaa irratti, sarara gaanfa Pirootestaantii dhugaa keessatti jawwee, bineensaa fi raajii sobaa bakka bu’u.

“Ani waldaa maqaa qofa qabdu fi Adventistoota maqaa qofa qaban, akkuma Yihudaa, dhiibbaa isaanii argachuudhaaf akka Kaatolikoota biratti nu gurgurani dhugaa irratti akka isaan nutti ka’an nan arge. Yeroo sana qulqulloonni saba gadi fagoo, Kaatolikoota biratti xiqqoo beekaman ta’u; garuu waldoonni amantii fi Adventistoonni maqaa qofa qaban, warri amantii fi duudhaa keenya beekan (sababiin isaas Sabataaf jedhaniitu nu jibban; waan isa mormanii kufsiisuu hin dandeenyeef) qulqulloota gurgurani Kaatolikootatti akka warra sirna ummataa tuffatanitti isaan himatu; jechuunis, Sabata ni eegu, Dilbata immoo ni tuffatu.” Spalding and Magan, 1, 2.

Kutaa kana duraan ilaaltee jirra; akkas gochuunis yeroo Obboleettiin White jechoota sana barreessite, ibsi “waldaa maqaa qofa” jedhus ta’e ibsi “Adventistii maqaa qofa” jedhu hiikaa fi hojii irra oolmaa adda ta’e akka qabu adda baafanneerra. Haa ta’u malee, raajonni seenaa isaanii ofii irra caalaa guyyoota dhumaa irratti dubbatan; kanaaf, keessatti kutaa kanaa, waldaan maqaa qofa guyyoota dhumaa keessatti jechuun Pirootestaantummaa gantuu ta’e jechuudha. Jechi “nominal” jedhu hiikni isaa “maqaa qofa” jechuudha.

Waldaan Pirootestaantii jedhamtu sun kan Room mormuun isaa dhaabe; kunis bara 1844 keessa, isaan iddoo Qulqulluu Irra Caalutti amantiidhaan seenuu didanii fincilan yeroo ta’e, iddoo achitti guyyaan hojii waaqeffannaa sirrii ta’e Sanbanni guyyaa torbaffaa akka ta’e beekuu danda’an turan. Qooda sanaa, isaan waaqeffannaa aduu, mallattoo Kaatolikummaa ta’e, qabatanii hafan. Ati mallattoo aangoo ishee fudhattee yoo jirte, “Room mormuu” jechuun—inni hiika jedhu qofa jecha “Pirootestaantii” ti—hin danda’amu; mallattoon aangoo sunis, waldaan Roomaa guyyaa waaqeffannaa Macaafa Qulqulluu keessatti Sanbata guyyaa torbaffaa irraa gara Dilbataatti jijjiiruuf aangoo akka qabdu irra deddeebiin ibsiteetti.

“ኢድቨንቲስቶች በስም” ማለት ራሳቸውን ሰባተኛ ቀን ኢድቨንቲስቶች ነን ብለው የሚናገሩ ናቸው፤ ነገር ግን እነርሱ ደግሞ እምነቱን የከዳ ደቀ መዝሙር ምልክት የሆነው ይሁዳ ተብለው ይታወቃሉ። በስም የሆነችው የሰባተኛ ቀን ኢድቨንቲስት ቤተ ክርስቲያን “ቅዱሳንን” ትጠላለች፤ እነዚያም ቅዱሳን ከዚያ በኋላ “የማይታወቁ ሕዝብ” “ይሆናሉ።” እነርሱ “ሊከራከሩት” የማይችሉትን እውነት “ስለ ሰንበት” እነዚያን የማይታወቁ ቅዱሳን ይጠላሉ። በእህት ዋይት ታሪክ ውስጥ ያለው የሰንበት እውነት የሰባተኛው ቀን ሰንበት

ነበር፤ ነገር ግን ይህ በመጨረሻዎቹ ዘመናት ያለውን የሰንበት እውነት ይወክላል፤ እርሱም ሊከራከሩት የማይችሉት ነው፤ ይህም በ1863 በዓመፅቸው ውስጥ በሎዶቅያ ሰባተኛ ቀን አድቨንቲዝም መጀመሪያ የተከለከለው ትምህርት ነበር። ያ ትምህርት በመጀመሪያ በዌልያም ሚሊር የተገኘው የመሠረት እውነት ነበር፤ እርሱም በኤርምያስ የቀድሞ መንገዶች የተመሰሉትን፤ በስም ያሉ አድቨንቲስቶች ለመመላለስ ፈቃደኛ ያልሆኑባቸውን የአድቨንቲዝም የመሠረት እውነቶች ይወክላል። ያ የሰንበት እውነት ዘሌዋውያን ሆኖ ስድስት ውስጥ ያለው “ሰባት ጊዜ” ነው።

Sarara Pirootestaantummaa dhugaa kan Filadelfiyaa fi Simirnaa irraa ijaarame, warra Yihudaa fakkeeffamanii ibsamanin gurgurameera. Yihudaan yeroo sadii Yesusiin dabarsee kennuuf walii gale; kanaanis gurguramuun adeemsa keessa sadarkaa sadarkaadhaan dhufu, isa fannoo dura jalqabee fannoo irratti xumuramu adda baasa. Daani’el boqonnaa kudha tokko keessaa lakkoofsi kudha jaha seera Dilbataa bakka bu’a; seerri sunis fannoo tiin fakkeenya argate. Kanaafuu, lakkoofsa kudha jaha keessatti seera Dilbataa dura dhufan keessatti, innis akkasuma lakkoofsa afurtamii tokko keessa seera Dilbataa ta’e keessatti, gurguramuun sadarkaa sadiitti qoodame qulqulloota bara dhumaa irratti ni dhufa. Gurguramuun kun yeroo Gooftaan mallattoo isaa kan bara dhumaa yeroo lammaffaaf walitti qabu keessatti ni raawwatama.

Guyyaa Yessee sana ni taata; inni mallattoo sabaaf ni dhaabata; ormoonni isa barbaadu; boqonnaan isaas ulfina qabeessa ni ta’a. Guyyaa sanattis, Gooftaan hafe saba isaa keessaa kan hafe deebisee argachuuf yeroo lammaffaaf harka isaa ni diriirsa; Asor irraa, Gibxii irraa, Phaaxroos irraa, Kuush irraa, Eelaam irraa, Shiinaar irraa, Hamaat irraa, fi odoola galaanaa irraa. Innis sabaootaaf mallattoo ni dhaaba; warra Israa’el keessaa ari’ataman walitti ni qaba; warra Yihudaa facaafamanis qarqara afur lafaa irraa walitti ni sassaaba. Hinaaffaan Efreemis ni bada; diinonni Yihudaas ni ciramu; Efreem Yihudaa hin hinaafu, Yihudaanis Efreem hin rakkisu. Isaan garuu gara dhihaatti gatiittii Filisxeemota irratti ni bu’u; warra bahaa waliin ni booji’u; Edoomii fi Mo’aab irratti harka isaanii ni kaa’u; ijoolleen Amoonis isaanii fi ni ajajamu. Isaayaas 11:10–14.

Isaayyaas seenaa-duree seena-qabeessa kutaa kanaa lakkoofsa kudhan keessatti ibsa “guyyaa sana keessa” jedhuun adda baasa. Kanaafuu “guyyaan” sun lakkoofsota lakkoofsa kudhan dura jiran keessatti duraan dursee adda baafameera. Yommuu seenaa raajii addaa kana duubatti hordofnee wabii nu dandeessisu “guyyaan sun” yoom akka ta’e adda baafachuu, gara lakkoofsa tokkootti, boqonnaa kudhaniitti dhufna.

Warra warraaqsa jal’ina hin qajeelleessine kan labsanii fi rakkina isaan murteessan barreessanitti. Isaayyaas 10:1.

Obboleettiin Wiitii “labsii jal’inaa hin qabne” lakkoofsa kanaa akka seera Dilbataa yeroo dhihoo keessatti dhufuutti adda baasti:

“Akka sanbanni waaqeffannaa dhaabbateera, akkuma suuraan warqee dirree Duuraa irratti dhaabbifamte. Akkuma Nebukadnezaar, mootichi Baabilon, namni hundinuu kan suuraa sanaaf hin jilbeenfannee fi hin sagadne akka ajjeefamu labsii baase, akkasuma labsiin ni ba’a; warri dhaabbata Dilbataa kabajuu didan hundinuu hidhaa fi du’aan akka adabaman. Kanaaf sanbatni Gooftaa miilaan dhidhiitama. Garuu Gooftaan, ‘Wayyoo warra labsiwwan jal’inaasaa

labsanitti, warra gaddisiisaa isaan murteessan barreessanittis’ jedhee dubbateera [Isaayaas 10:1]. [Sefaaniyaa 1:14–18]” Manuscript Releases, volume 14, 92.

Haalli isaa Gooftaan yeroo lammaffaaf saba Isaa walitti qabu, seenaa rakkoo seera Dilbataa dhihaachaa jiru keessa kaa’ameera; jechuunis, Isaayyaas boqonnaa kudhan lakkoofsa kudha lammaffaa keessatti, Gooftaan murtii hojii raawwachiisaa Isaa labsii jal’inaa irratti fiduuf dura—kan jechuun seera Dilbataati—gidduu saba Isaa keessatti hojii tokko xumuruun dubbata.

ସହେହ୍ନୁ ଶହା ଘଟିବ, ଯତେବେଲେ ପରଠୁ ସିଓନ ପରବତ ଓ ଯିରୁଶାଲମେ ଉପରରେ ନିଜ ସମଗ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ କରିଥିବେ, ସତେବେଲେ ମୁଁ ଅଶ୍ୱଶୂରର ରାଜାଜ୍ଜ ହଠାତ୍ ହୃଦୟର ଫଳକୁ ଏବଂ ତାଜ୍ଜକର ଉଚ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟିର ଗଠିରବକୁ ଦର୍ଶିତ କରିବି। ଯିଶାଇ 10:12।

“Xiyoonii fi Yerusaalem irratti hojii” Gooftaan seera Dilbataatti adabbiin paaphaasummaa jalqabuu isaa dura “raawwatu,” jechuun mallattoo namoota kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur kaa’uudha. Hisqi’eel boqonnaa sagal keessatti, namichi qalamni barreessitootaa mudhiisa isaa irratti jiru Yerusaalem keessa darba; warra “jibbina lafaa keessatti” fi waldaa keessatti raawwataman irratti “booyanii fi waammatan” irra mallattoo kaa’a. Hojiin sun adeemsa Gooftaan yeroo lammaffaatti warra Israa’el keessaa ari’ataman walitti qabuu illee of keessatti hammata. Inni isaanii daarii afurii lafaa irraa walitti qaba; “daariin afurii lafaa” ammoo naannolee teessuma lafaa saddeetiin bakka buufama. Saddeet jechuun adeemsa qorama bifa bineensaa ti; kanaanis walitti qabamuun warra mallattoo olka’aa ta’an isa dhumaa yeroo qormaanni bifa bineensaa lafarratti raawwatamaa jiru keessatti akka ta’u adda baasa.

Tokkummaan “Efreem”iin bakka buufame, “Yihudaa irratti hinaaffaa hin qabne, Yihudaanis” “Efreem ni hin jeeqne,” yeroo diinonni Yihudaa irraa muramanitti ta’a. Raajii keessatti, saba kakuu durii, Yihudaan bakka bu’ame, yookaan mana sagadaa Seexanaa, yookaan waldaa qoostotaa, yookaan Pirootestaantota seenaa Miileriitotaa, yookaan Yihudoota seenaa Kiristoos keessaa ta’an, yeroo abdi kutannaa isa jalqabaatti “ni muramu.” Yirmiyaanis yeroo seenaa sana isauma bakka bu’utti, akka inni gonkumaa gara waldaa qoostotaa deebi’uu hin dandeenye isaaf ajajame; isaan garuu yoo qalbii jijjiiratan gara isaatti deebi’uu ni danda’u turan.

Waxabajjii 18, 2020 irraa jalqabee hamma seerri Dilbataa ga’utti, Gooftaan yeroo lammaffaatti saba Isaa kan guyyoota dhumaa walitti ni qaba. Inni yeroo hojii Isaa guutuu irratti Yihudaa fi Yerusaalem xumuraa jiru keessatti, addunyaa guutuu irraa isaan walitti ni qaba. Yeroo sanatti kan chaappaa kaa’amuu keessatti, sabni Waaqayyoo kan guyyoota dhumaa ifatti hin beekamne ta’u; garuu hojii isaanii kan morman tokkummaa sadii qabuun ni mudatamu.

Kaatoalikkiin amantii waldaa sadanitti hidhatanii keessaa bineensa dha; ijoollee ishee keessaa tokko immoo garee Obboleettii White akka waldaa maqaa qofaatti jiruutti beeksistu dha. Isaan raajicha sobaa bakka bu’u. Adventistoonni Laa’odiiqeyaa maqaa qofa qaban, Yihudaan bakka bu’aman, fakkeenya kana keessatti jawwee dha. Fincilli bara 1863, fincila Israa’el durii Kaades isa jalqabaa irratti raawwatameen fakkeenya qaba; yeroo isaanii ergaa Iyyaasuu fi Kaaleeb didanii gara Gibxii deebi’uu filatan sana. Gibxi jawwee kan agarsiisu fakkeenya dha.

Yaa ilma namaa, gara Fara’oon mootii Gibxii fuula kee qabi, isatti, Gibxii hundumaattis raajii dubbadhu; dubbadhu, akkanas jedhi; Waaqayyo Gooftaan akkana jedha; Kunoo, ani si mormeera, yaa Fara’oon mootii Gibxii, jawwee guddaa bishaanota isaa gidduutti ciisu, kan jedhu, Lagni koo kanuma koo ti, ani ofii kootiif isa tolcheera. Hisqi’el 29:2, 3.

Fincilaan Kaadeshitti ka’e adeemsa qormaataa keessatti qormaata kurnaffaa kan bakka bu’u ture; innis saba filatamaa Gibxii keessaa baafaman sana didamuu fi du’a isaanii fide; akkasumas qormaata dhumaa adeemsa qormaataa tokkoo kan Oktoobar 22, 1844 irratti Adventizimii Milleraayitii Filadelfiyaa irratti dhufe, fincilaa bara 1863tiin xumurame, fakkeenyaan agarsiise. Dhuma seenaa Israa’el durii irrattis, Yihudoonni “iyyanii, ‘Isa irraa fuudhaa, isa irraa fuudhaa, isa fannisaa’ jedhan. Pilaaxos immoo, ‘Mootii keessan nan fannisaa ree?’ isaaniin jedhe. Angafoonni lubootaa immoo deebisanii, ‘Qeesaar malee mootii hin qabnu’ jedhan.” Fincila jalqabaa fi fincila dhumaa keessatti saba kakuu duraanii sun mallattoo bineensichaa (Gibxii fi Roomaa waaqeffataa) akka mootii isaanii ta’etti of wajjin wal qabsiisuu filatan.

እ.ኤ.አ. ጥምረት 18, 2020 ላይ፣ “የይሁዳ ጠላቶች” “ተቆርጠው” ነበር፣ እና የአንድ መቶ አርባ አራት ሺህ ቤተ መቅደስ ተቋቋመ። የቀረው ነገር ቤተ መቅደሱ እንዲነጻ ብቻ ነበር፣ ይህም የቃል ኪዳኑ መልእክተኛ ድንገት ወደ ቤተ መቅደሱ ከመምጣቱ በፊት ነበር። የሚለርአይት ታሪክ ቤተ መቅደስ ከ1798 እስከ 1844 ባሉት አርባ ስድስት ዓመታት ተሠራ። በ1844 ሚያዝያ 19 ቀን የመጀመሪያው ተስፋ መቁረጥ ጊዜ፣ ፕሮቴስታንቶች ተቆርጠው የሰይጣን ምክራብ፣ የፊዘኞች ጉባኤ፣ የሮም ልጅ ክፍል ሆኑ። ከዚያ ጊዜ ጀምሮ እስከ 1844 ጥቅምት 22 ድረስ፣ ታማኞች ክርስቶስን ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ከመከተላቸው በፊት የመንጻት ሂደት ተካሄደ፣ እርሱም መለኮቱን ከሰብአዊነታቸው ጋር የማዋሃድ ሥራ እንዲፈጽም ነበር።

བདེན་པའི་བོད་ཉེས་ཉན་གྱི་དེ། རྒྱལ་པས་མ་དངས་པའི་བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གཉེས་པར་བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ། ཁོང་ཚོ་ནི་བབས་ལུལ་ལས་ལྷིང་འབོད་པའི་སྐབས་སུ།
དཀོན་མཚན་གིས་ཁོང་གི་ལུག་ཁྲུ་གཞན་པ་ལ་བུ་ལོ་ལོ་ནས་ཕྱིར་འབོད་པར་སྦྱོད་པའི་དར་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།
བྱས་སྐབས་དེ་ཉིད་ནང་དུ་གོལ་བའི་རི་བབ་ལི་ཀན་དང་བོད་ཉེས་ཉན་གྱི་དེ་གཉེས་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་ཅིང་། ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོག་གཡེམ་བྱས་ནས།
དེ་ལྟར་ཤ་གཅིག་གམ་མཚོད་ཁང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་གཅན་གཞན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་ཡིན། དེ་དང་བྲས་མཉམ་བུ།
དཀོན་མཚན་གི་མཚོད་ཁང་གིས་ཡང་གིས་ཉེས་ཉན་གྱི་གཞུགས་བརྟན་འབྲེལ་བར་བྱེད་དོ།

Maqaa kana itti aanu keessatti qo’annoo kana itti fufna.

Dubbiin Waaqayyoo gara Ermiyaasitti dhufe, akkana jedhee: Balbala mana Waaqayyoo keessatti dhaabadhu; achittis dubbii kana labsii, akkana jedhi: Yaa warra Yihudaa hundi, kan balbaloota kanneen keessa seenuudhaan Waaqayyoon waaqeffattan, dubbii Waaqayyoo dhaga’aa. Waaqayyo Gooftaan maccaa, Waaqni Israa’el, akkana jedha: Karaa keessanii fi hojii keessan fooyyeffadhaa; anis iddoo kana keessa akka jiraattan nan godha. Jechoota sobaa akkana jedhaniin hin amaninaa: “Kun mana qulqullummaa Waaqayyoo ti, mana qulqullummaa Waaqayyoo ti, mana qulqullummaa Waaqayyoo ti.” Isin yoo karaa keessanii fi hojii keessan guutumaa guutuutti fooyyeffattan; yoo namaa fi nama ollaa isaa gidduutti murtii qajeelaa guutumaa guutuutti raawwattan; yoo alagaa, abbaan hin jirree fi haadha hiyyeessaa hin cunqursine, iddoo kana keessattis dhiiga nama balleessaa hin qabne hin dhangalaasine, waaqota biraas miidhaa ofii keessaniif jettanii duukaa hin buune: ani iddoo kana keessatti akka jiraattan nan godha; biyya ani abbootii keessaniif bara baraa hamma bara baraatti kenne keessattis. Kunoo, isin jechoota sobaa, kan bu’aa fiduu hin dandeenye irratti amanattaniittu. Isin ni hattuu, ni ajjeeftuu, ejjas ni raawwattu, sobaan ni kakattu, Ba’aaliifis aarsaa ixaanaa ni

dhiyeessitu, waaqota biraa warra isin hin beekne duukaas ni buutu; ergasii mana kana keessatti, isa maqaan koo itti waamamu dura dhufitanii ni dhaabbattu, akkanas ni jettu, “Nuyi birmadnee jirra, wantoota jibbisiisoo kana hundumaa raawwachuuf”? Manni kun, isa maqaan koo itti waamamu, ija keessanitti boolla saamtonnii ta’eraa? Kunoo, ani illee isa argeera, jedhu Waaqayyo.

Garuu amma iddoo koo Shiiloo keessa ture sana, isa ani maqaa koo jalqaba irratti keessa kaa’e sana dhaqaa; hammina saba koo Israa’eliif ani isa irratti maal akka godhe ilaalaa. Amma immoo isin hojiiwwan kana hunda waan hojjettaniif, jechuun Waaqayyo, ani ganama barii ka’ee isinitti dubbadhe, isin garuu hin dhageenye; ani isin waame, isin garuu hin deebifne; kanaaf ani mana kana, isa maqaan koo irratti waamamu, kan isin itti amanamtan sana, akkasumas iddoo ani isiniifii abbootii keessaniif kenne sana, akkuma Shiiloo irratti godhe nan godha. Isinis fuula koo duraa nan gate, akkuma obboloota keessan hunda, sanyii Efreem guutuu gate sana. Kanaafuu ati saba kanaaf hin kadhatin; isaaniif iyyuu yookaan kadhannaa ol hin kaasin; ana birattis araara isaanii hin kadhatin; ani si hin dhagahuutii. Waan isaan magaalota Yihudaa keessatti fi daandiiwwan Yerusaalem irratti hojjetan hin argituu? Ermiyaas 7:1–17.